

**Brüssel, 17. detsember 2025
(OR. en)**

16978/25

**ENV 1410
COMER 193
MI 1078
ONU 100
SAN 854
IND 632
DELECT 199**

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	17. detsember 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2025) 8844 final
Teema:	KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../..., 17.12.2025, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/852 nende elavhõbedat sisaldavate toodete osas, mille suhtes kohaldatakse tootmise, importimise ja eksportimise keeldu

---

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2025) 8844 final.

Lisatud: C(2025) 8844 final

Brüssel, 17.12.2025
C(2025) 8844 final

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

17.12.2025,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/852 nende elavhõbedat sisaldavate toodete osas, mille suhtes kohaldatakse tootmise, importimise ja eksportimise keeldu

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI TAUST

Selle delegeeritud määruse poliitiline ja õiguslik taust hõlmab elavhõbedat käsitlevat ELi poliitikat ja õigust ning Minamata elavhõbedakonventsiooni (edaspidi „Minamata konventsioon“ või „konventsioon“)¹.

Määrus (EL) 2017/852 elavhõbeda kohta

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/852 (elavhõbeda kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1102/2008) (edaspidi „elavhõbedamäärus“)² on liidu peamine õigusakt, millega i) reguleeritakse elavhõbeda ja selle ühendite (edaspidi „elavhõbe“) kasutamist, sealhulgas elavhõbedat sisaldavates toodetes,³ ning ii) võetakse ELi õigusesse üle Minamata konventsioon ja selle osaliste konverentsil vastu võetud õiguslikult siduvad otsused.

Elavhõbedamääruse eesmärk on kaitsta inimeste tervist ja keskkonda elavhõbeda inimtekkelise heite ja keskkonda viimise eest ning selles käsitletakse elavhõbeda kogu olelusringi alates elavhõbeda põhimaavarana kaevandamisest kuni elavhõbedajäätmete lõpliku kõrvaldamiseni. Määrus koostati ja võeti vastu kui vahend, mille abil viia ellu ELi elavhõbedapoliitika lõppeesmärk, st lõpetada järk-järgult elavhõbeda kasutamine. See eesmärk sõnastati selgelt ELi 2005. aasta elavhõbedastrateegias,⁴ mis vaadati läbi 2010. aastal⁵ ja milles kutsuti ELi üles võtma meetmeid muu hulgas selleks, et kahandada elavhõbeda kasutamist pakkumise ja nõudluse vähendamisega.

Järelmeetmena ELi elavhõbedastrateegiale märkis Euroopa Liidu Nõukogu oma järeldustes elavhõbeda kasutamise kohta toodetes järgmist:

elavhõbedat sisaldavad tooted, millele on olemas elujõulised alternatiivid, tuleks järk-järgult, ent võimalikult kiiresti ja võimalikult täielikult kasutuselt kõrvaldada, ning et lõppeesmärgina tuleks järk-järgult kasutuselt kõrvaldada kõik elavhõbedat sisaldavad tooted ning võtta seejuures nõuetekohaselt arvesse tehnilisi ja majanduslikke asjaolusid ning vajadust teadus- ja arendustegevuse järele.⁶

Elavhõbedamääruse artiklis 5 ja II lisas käsitletakse elavhõbedat sisaldavaid tooteid. Artikli 5 lõikes 1 on sätestatud, et II lisas esitatud elavhõbedat sisaldavate toodete eksportimine, importimine ja tootmine liidus on keelatud alates selles lisas sätestatud kuupäevadest. Kooskõlas artikli 5 lõikega 2 ei kohaldata seda keeldu erandina selliste elavhõbedat sisaldavate toodete suhtes, mis on kodanikukaitse ja sõjalise kasutuse jaoks hädavajalikud

¹ Minamata konventsiooni tekst on kättesaadav aadressil <https://www.mercuryconvention.org/en/about>.

² ELT L 137, 24.5.2017, lk 1.

³ Elavhõbedamääruse artikli 2 punktis 4 on „elavhõbedat sisaldav toode“ määratletud kui toode või toote osa, mis sisaldab tahtlikult lisatud elavhõbedat või elavhõbedaühendit.

⁴ Komisjoni teatis „Ühenduse elavhõbedaalane strateegia“, KOM(2005) 20 lõplik, 28.1.2005.

⁵ Komisjoni teatis ühenduse elavhõbedaalase strateegia läbivaatamise kohta, KOM(2010) 723 lõplik, 7.12.2010.

⁶ Nõukogu järeldused ühenduse elavhõbedaalase strateegia läbivaatamise kohta, keskkonna nõukogu 3075. istung, Brüssel, 14. märts 2011.

tooted või mida kasutatakse teadusuuringutes, seadmete kalibreerimisel või võrdlusstandardina.

Elavhõbedat sisaldavad tooted, mida on nimetatud elavhõbedamääruse II lisas, on sellised tooted, mille jaoks on olemas tehniliselt ja majanduslikult teostatavad elavhõbedavabad alternatiivid ning mille arvele langeb märkimisväärne osa elavhõbeda ja elavhõbedaühendite kasutamisest liidus ja kogu maailmas, nagu on märgitud elavhõbedamääruse preambuli põhjenduses 14.

Mis puudutab elavhõbedamääruse ja Minamata konventsiooni koostoimet elavhõbedat sisaldavate toodete puhul, siis on kõnealuse määruse artikliga 20 antud komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et muuta muu hulgas selle määruse II lisa, et viia see kooskõlla Minamata konventsiooni osaliste konverentsi vastu võetud otsustega. Selliseid volitusi saab kohaldada üksnes juhul, kui liit toetas asjaomast Minamata konventsiooni osaliste konverentsi otsust Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohaselt vastu võetud nõukogu otsusega. **Seega on käesoleva delegeeritud määruse õiguslik alus elavhõbedamääruse artikkel 20.**

Minamata elavhõbedakonventsioon

Minamata konventsioon jõustus 16. augustil 2017 ning praeguseks on selle ratifitseerinud Euroopa Liit⁷ ja 151 riiki, sealhulgas kõik ELi liikmesriigid. Minamata konventsioon on peamine rahvusvaheline õigusraamistik, mille eesmärk on kaitsta inimeste tervist ja keskkonda elavhõbeda inimtekkelise õhku, vette või pinnasesse heite või laskmise eest. Sarnaselt elavhõbedamäärusega käsitletakse ka konventsioonis elavhõbeda kogu olelusringi alates elavhõbeda põhimaavarana kaevandamisest kuni elavhõbedajäätmete kõrvaldamiseni.

Konventsiooniga on kehtestatud ka tootmis-, impordi- ja ekspordikeeld (artikli 4 lõige 1), mida kohaldatakse konventsiooni A lisa I osas loetletud elavhõbedat sisaldavate toodete suhtes. Kuna liidul oli oluline roll Minamata konventsiooni sätete kujundamisel, sealhulgas nende sätete kujundamisel, mis käsitlevad elavhõbedat sisaldavaid tooteid, kajastab asjaomaste elavhõbedat sisaldavate toodete loetelu suures osas elavhõbedamääruse II lisas esitatud elavhõbedat sisaldavate toodete loetelu.

Kooskõlas Minamata konventsiooni artikli 4 lõigetega 4, 7 ja 8 tuli konventsiooni A lisa läbi vaadata hiljemalt viis aastat pärast konventsiooni jõustumist, võttes arvesse osaliste muudatusettepanekuid ning esitatud teavet elavhõbedat sisaldavate toodete ning olemasolevate tehniliselt ja majanduslikult teostatavate elavhõbedavabade asendustoodete kohta koos andmetega seonduvate keskkonna- ja terviseriskide ning seonduva kasu kohta.

Otsus, millega muudetakse Minamata konventsiooni A lisa I osa

Võttes arvesse konventsiooni jõustumise kuupäeva ning selle artikli 4 lõikeid 4, 7 ja 8, pidid osalised võtma otsuse konventsiooni A lisa muutmise kohta vastu Minamata konventsiooni osaliste neljandal ja viiendal istungil (COP4, 21.–25. märts 2022 ja COP5 30. oktoober – 3. november 2023).

---

⁷ Nõukogu 11. mai 2017. aasta otsus (EL) 2017/939 Minamata elavhõbedakonventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 142, 2.6.2017, lk 4).

Sellega seoses edastas liit 31. märtsil 2020 kooskõlas konventsiooni artikli 4 lõikega 4 Minamata konventsiooni sekretariaadile teabe mitme elavhõbedat sisaldava toote ning nende olemasolevate tehniliselt ja majanduslikult teostatavate elavhõbedavabade alternatiivide kohta. Kooskõlas Minamata konventsiooni artikli 4 lõikega 7 edastas liit seejärel 30. aprillil 2021 sekretariaadile ametliku ettepaneku muu hulgas konventsiooni A lisa I osa muutmiseks⁸. Lisaks esitasid i) Aafrika piirkond ja ii) Šveits/Kanada veel kaks ametlikku ettepanekut A lisa I osa muutmiseks.

Neid kolme ametlikku ettepanekut arvesse võttes otsustas liit ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 alusel vastu võetud nõukogu otsusega (EL) 2022/549⁹ ja nõukogu otsusega (EL) 2023/2417¹⁰ toetada osaliste konverentsi neljandal ja viiendal istungil tehtud otsust, millega muudetakse Minamata konventsiooni A lisa I osa.

Konventsiooniosalised võtsid osaliste konverentsi neljandal istungil vastu otsuse,¹¹ millega muudetakse muu hulgas A lisa I osa, lisades kaheksa elavhõbedat sisaldavat toodet kasutuselt kõrvaldamise kuupäevaga 31. detsember 2025.

Neli uut kannet elavhõbedat sisaldavate toodete kohta (ja nende vastavad järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevad) lükati siiski edasi osaliste konverentsi viiendale istungile, kuna nende vastavates kasutuselt kõrvaldamise kuupäevades ei suudetud kokkuleppele jõuda. Need hõlmavad selliseid tooteid, nagu väga suure täpsusega mahtuvuse ja kao mõõtmissillad ning kõrgsageduslikud raadiosageduslülitid ja -reled seire- ja juhtimisseadmetes, mille elavhõbedasisaldus on maksimaalselt kuni 20 mg silla, lüliti või relee kohta, välja arvatud need, mida kasutatakse teadus- ja arendustegevuseks (edaspidi „erilülitid ja -reled“).

Konventsiooniosaliste viiendal konverentsil jõuti kokkuleppele, mille tulemusel võeti vastu otsus,¹² millega lisati Minamata konventsiooni A lisa I osasse viis elavhõbedat sisaldavate lampide kategooriat, samuti akud, erilülitid ja -reled ning kosmeetikatooted koos nende kehtivate kasutuselt kõrvaldamise kuupäevadega.

Elavhõbedamääruse¹³ läbivaatamise käigus võeti see otsus üle elavhõbedamääruse II lissasse, välja arvatud seoses erilülitite ja -releedega, kuna neid käsitleti jätkuvalt vastavalt direktiivi 2011/65/EL (teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise kohta elektri- ja

---

⁸ Nõukogu 29. aprilli 2021. aasta otsus (EL) 2021/727, mis käsitleb Euroopa Liidu nimel ettepanekute esitamist Minamata elavhõbedakonventsiooni A ja B lisa muutmiseks seoses toodetega, mis sisaldavad elavhõbedat, ja tootmisprotsessidega, milles kasutatakse elavhõbedat või elavhõbedaaühendeid (ELT L 155, 5.5.2021, lk 23).

⁹ [Nõukogu 17. märtsi 2022. aasta otsus \(EL\) 2022/549 seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Minamata elavhõbedakonventsiooni osaliste konverentsi neljanda istungi teises pooles seoses vastuvõetava otsusega, millega muudetakse kõnealuse konventsiooni A ja B lisa](#), ELT L 107, 6.4.2022, lk 78–79.

¹⁰ Nõukogu 23. oktoobri 2023. aasta otsus (EL) 2023/2417 seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Minamata elavhõbedakonventsiooni osaliste konverentsi viiendal istungil seoses vastuvõetava otsusega, millega muudetakse kõnealuse konventsiooni A ja B lisa (ELT L, 2023/2417, 6.11.2023).

¹¹ Otsus MC-4/3: *Review and amendment of annexes A and B to the Minamata Convention on Mercury*, 25. märts 2022.

¹² Otsus MC-5/4: *Amendments to annexes A and B and the feasibility of mercury-free alternatives for manufacturing processes listed in annex B*, 23. november 2023.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1849, millega muudetakse elavhõbedat käsitlevat määrust (EL) 2017/852 seoses hambaamalgaami ja muude elavhõbedat sisaldavate toodetega, mille suhtes kohaldatakse ekspordi-, impordi- ja tootmispiiranguid (ELT L 2024/1849, 10.7.2024).

elektroonikaseadmetes, edaspidi „RoHS direktiiv“¹⁴) kohasele erandile, ning konventsiooni A lisa I osas (kanne lülite ja releede kohta) ette nähtud tähtaeg oli 31. detsember 2025.

RoHS direktiivi alusel kohaldatavad erandid (IV lisa, erand 16) on aga aegunud. Pärast nende erandite aegumist on selliste erilülite ja -releede turule viimine nüüd vastavalt RoHS direktiivile keelatud. Kuna turule viimine ei hõlma elavhõbedat sisaldavate toodete tootmist ja ekspordi, tagab nende lisamine elavhõbedamääruse II lisasse elavhõbedamääruse ja RoHS direktiivi vastastikuse täiendavuse ning Minamata konventsiooni nõuetekohase ülevõtmise ELi õigusesse, hõlmates tootmist, importi ja ekspordi.

2. ÕIGUSAKTI VASTUVÕTMISELE EELNENUD KONSULTEERIMINE

24.–28. novembril konsulteeriti teksti osas kirjalikult elavhõbedade eksperdirühmaga, mis loodi komisjoni mitteametliku eksperdirühmana, et aidata muu hulgas kaasa delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisele, ning ühtegi märkust ei saadud, mistõttu ei olnud vaja delegeeritud õigusakti muuta.

3. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI ÕIGUSLIK KÜLG

Kooskõlas elavhõbedamääruse artikliga 20 on delegeeritud määruse eesmärk viia elavhõbedamäärus kooskõlla Minamata konventsiooni osaliste konverentsi otsusega MC-4/3: *Review and amendment of annexes A and B to the Minamata Convention on Mercury*.

Seega nähakse delegeeritud määruse artikliga 1 ette järgmise elavhõbedat sisaldava toote lisamine elavhõbedamääruse II lisa A osasse kasutuselt kõrvaldamise kuupäevaga 31. detsember 2025:

väga suure täpsusega mahtuvuse ja kao mõõtmissillad ning kõrgsageduslikud raadiosageduslülid ja -releed seire- ja juhtimisseadmetes, mille elavhõbedasisaldus on maksimaalselt kuni 20 mg silla, lüliti või relee kohta, välja arvatud need, mida kasutatakse teadus- ja arendustegevuseks.

Nii nähakse käesoleva delegeeritud määrusega ette järgmine elavhõbedat sisaldava toote kanne elavhõbedamääruse II lisa A osas:

- uus kanne 2a: väga suure täpsusega mahtuvuse ja kao mõõtmissillad ning kõrgsageduslikud raadiosageduslülid ja -releed seire- ja juhtimisseadmetes, mille elavhõbedasisaldus on maksimaalselt kuni 20 mg silla, lüliti või relee kohta, välja arvatud need, mida kasutatakse teadus- ja arendustegevuseks.

---

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/65/EL teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise kohta elektri- ja elektroonikaseadmetes (ELT L 174, 1.7.2011).

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

17.12.2025,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/852 nende elavhõbedat sisaldavate toodete osas, mille suhtes kohaldatakse tootmise, importimise ja eksportimise keeldu

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrust (EL) 2017/852 (elavhõbedat kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1102/2008),¹ eriti selle artiklit 20,

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt määruse (EL) 2017/852 artiklile 5 on kõnealuse määruse II lisas esitatud elavhõbedat sisaldavate toodete eksportimine, importimine ja tootmine liidus keelatud alates kõnealuses lisas sätestatud kuupäevadest. Seda keeldu ei kohaldata selliste elavhõbedat sisaldavate toodete suhtes, mis on kodanikukaitse ja sõjalise kasutuse jaoks hädavajalikud tooted või mida kasutatakse teadusuuringutes, seadmete kaliibrimisel ja võrdlusstandardina kasutamisel.
- (2) Liit sõlmis Minamata elavhõbedakonventsiooni (edaspidi „konventsioon“) nõukogu otsusega (EL) 2017/939² ja see jõustus 16. augustil 2017. Konventsiooni artikli 4 lõikega 1 on keelatud kõnealuse konventsiooni A lisa I osas loetletud elavhõbedat sisaldavate toodete eksportimine, importimine ja tootmine pärast nende toodete kasutuselt kõrvaldamise kuupäeva. Konventsiooni artikli 4 lõike 8 kohaselt peab konventsiooniosaliste konverents konventsiooni A lisa läbi vaatama hiljemalt viis aastat pärast selle jõustumist.
- (3) Konventsiooniosaliste konverents võttis oma viiendal istungil, mis toimus 30. oktoobrist kuni 3. novembrini 2023, vastu otsuse MC-5/4,³ millega muudetakse konventsiooni A lisa I osa ja lisatakse sellesse viis elavhõbedat sisaldavate lampide

---

¹ ELT L 137, 24.5.2017, lk 1.

² Nõukogu 11. mai 2017. aasta otsus (EL) 2017/939 Minamata elavhõbedakonventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 142, 2.6.2017, lk 4).

³ Otsus MC-5/4: *Amendments to annexes A and B and the feasibility of mercury-free alternatives for manufacturing processes listed in annex B*, 23. november 2023.

kategooriat, samuti patareid, väga suure täpsusega mahtuvuse ja kao mõõtmissillad ning kõrgsageduslikud raadiosageduslülid ja -releed seire- ja juhtimisseadmetes, mille elavhõbedasisaldus on maksimaalselt kuni 20 mg silla, lüliti või relee kohta, välja arvatud need, mida kasutatakse teadus- ja arendustegevuseks, ning kosmeetikatooted, ning määratakse kindlaks kasutuselt kõrvaldamise kuupäevad. Liit toetas kõnealust otsust nõukogu otsustega (EL) 2022/549⁴ ja (EL) 2023/2417⁵.

- (4) Selleks, et viia määrus (EL) 2017/852 kooskõlla otsusega MC-5/4, on vaja lisada kõnealuse määruse II lisa A osasse järgmised elavhõbedat sisaldavad tooted: väga suure täpsusega mahtuvuse ja kao mõõtmissillad ning kõrgsageduslikud raadiosageduslülid ja -releed seire- ja juhtimisseadmetes, mille elavhõbedasisaldus on maksimaalselt kuni 20 mg silla, lüliti või relee kohta, välja arvatud need, mida kasutatakse teadus- ja arendustegevuseks.
- (5) Määrust (EL) 2017/852 tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) 2017/852 II lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 17.12.2025

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

---

⁴ Nõukogu 17. märtsi 2022. aasta otsus (EL) 2022/549 seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Minamata elavhõbedakonventsiooni osaliste konverentsi neljanda istungi teises pooles seoses vastuvõetava otsusega, millega muudetakse kõnealuse konventsiooni A ja B lisa (ELT L 107, 6.4.2022, lk 78, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/549/oj>).

⁵ Nõukogu 23. oktoobri 2023. aasta otsus (EL) 2023/2417 seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Minamata elavhõbedakonventsiooni osaliste konverentsi viiendal istungil seoses vastuvõetava otsusega, millega muudetakse kõnealuse konventsiooni A ja B lisa (ELT L, 2023/2417, 6.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2417/oj>).